

es polítics (Primera part)

Resistència dels funcionaris

Un nou salt sobre la marxa entra de ple amb el temut camp dels funcionaris, en el que tot veient que l'administració no funciona, s'arriba a l'acord que el problema ve donat per l'estructura actual.

Blancher. —L'Estatut es posarà en marxa amb uns funcionaris amb uns hàbits i costums adquirits. Et traspassen els funcionaris que procedeixen de l'Estat —cosa que també passarà amb l'Ajuntament—. Podran prendre actituds i posicions que no serien favorables al funcionament de la Generalitat. Per exemple la resistència a aprendre el català i a moltes qüestions.

Ballús. —Aquest tema és molt important. I s'ha de fer una distinció entre el que ha funcionat malament, no tant per ineptituds, sinó per una organització deficient, del que podríem dir-ne els altíssims funcionaris i polítics. Els funcionaris, amb un nou control polític i potser canviant o posant a rotlló els alts funcionaris de l'administració en sortirà una altra cosa.

Em sembla que era el mateix Fernández Ordóñez, que parlava de la productivitat dels funcionaris i deia que d'una jornada laboral de 40 hores en treballen un promig de 25. A què és degut? A que són uns mantes? No, sinó que no els controlen o

no tenen feines a fer. És un problema polític d'organització.

Canal. —Es un problema d'organització.

Blancher. —Un altre problema és que són persones que venen traslladades.

Ballús. —Els mestres no haurien de ser funcionaris.

Canal. —Avui tothom preten ser funcionari.

Ballús. —Hi ha una devaluació del funcionari terrible. A Anglaterra n'hi ha molt pocs. El funcionari hauria de ser només el que exerceix imperi. Aquí, els carters són funcionaris. Els mestres també entren en el sac dels funcionaris, com si fos l'única manera per tenir seguretat en el treball!

Canal. —Amb els funcionaris tenim dos problemes. El més general és el d'organització i per tant de la direcció política. L'altre és l'arrelament en el país, i en les seves institucions. Arrelament que, més que res, aquí passa pel problema de la llengua. No té altre solució que despertar l'interès de la gent. Que l'ensenyament, la televisió i tots els mitjans de comunicació la facin necessària.

Problemes de la recatalanització

De cop s'entra al tema de la llengua. Aquí les opinions apareixen més divergents. Hi ha una certa polèmica, en la qual es va poder veure sobretot una diferència ben marcada entre l'oportunitat de les declaracions de principis i la operativitat del mateix text.

Canal. —Però això ens porta a un altre tema. El problema de la llengua que en el projecte d'Estatut fa obligatori el castellà i no el català. Nosaltres proposem que en el projecte d'Estatut el català tingui a Catalunya el mateix estatut que el castellà respecte a l'Estat espanyol.

Blancher. —La comunitat catalana es troba amb problemes gravíssims.

Canal. —Això són problemes d'aplicació, però en canvi del que parlo és d'un problema de finalitat. Si no ens fem aquest propòsit la llengua catalana no es protegirà, sinó el contrari, continuarà desapareixent.

Blancher. —Es un problema realment greu! Com no hi hagi una política decidida en aquest sentit es consuma una divisió de la societat. Llegia, si no recordo malament, que un «hogar castellano-leonés» de Sabadell o Terrassa, propugnava fer una crida per lluitar contra la imposició del català com a llengua oficial.

Canal. —Es una posició imperialista.

Camp. —Nosaltres hauríem de ser una mica forts per combatre-ho.

Blancher. —Diria que l'avantprojecte de l'Estatut...

Es posen a llegir textos de la Constitució i de l'Estatut, tothom llegueix el seu text.

Canal. —Només han de fer la referència que el català a Catalunya tindrà el mateix tractament que el castellà a la resta de l'Estat.

Blancher. —Ens trobem amb un gros problema. No hi ha els elements, ni els instruments necessaris en aquest moment...

Canal. —S'han de crear els instruments! Per què hem de renunciar? Abans quan ens imposaren el castellà, hi eren els instruments?

Si ara no tenim els instruments s'han de fer.

Blancher. —L'Estatut és una arma de dos talls. Podrà ser assumit per tot el poble català si té un text capaç de ser acceptat per tothom, i que les forces polítiques puguin defensar-lo, fins a les darreres conseqüències.

Canal. —Només demanem la igualtat de les dues llengües!

Ballús. —La igualtat queda establerta en el text!

Canal. —En absolut! Nosaltres partim d'una desigualtat. S'ha de restablir la igualtat. En realitat la igualtat hauria de ser per tota Espanya. Que cadascú parlés la seva llengua i s'ha acabat la història. Acceptem la realitat espanyola, però almenys a Catalunya hi ha d'haver la igualtat.

Ballús. —Hi ha un cert perill de lerrouxisme...

Canal. —El català entra en les altres llengües espanyoles...

Blancher. —El redactat d'aquest article pot ser realment constructiu, pot ser manipulat. Casos de lerrouxisme són bastant vius entre nosaltres.

Ballús. —Sobre aquest tema hauríem de veure les possibilitats del moment. El text és el resultat d'una situació i d'unes tensions. Com estaven en la constitució de la República? El text estava al límit.

En quant a la redacció de l'Estatut, podria obtenir un text que fos més satisfactori pels catalans, però aquí hem de mirar el que podríem fer després. Amb aquest mateix text es podrà dur més endavant una política de recatalanització molt important. De la mateixa manera que la Constitució diu que protegeix totes les llengües i en canvi sabem de cert que la protecció anirà per a una sola llengua i a les altres els hi donaran algun caramel, m'imagino que la Generalitat adoptarà unes polítiques determinades que seran absolutament catalanistes, en el bon sentit de la paraula. Els partits que porten una carga més elevada de militants immigrants es veu el tipus de política que

estan fent. El que es fa és integrar a masses de gent. Per això que el text és vau, perquè permet treballar. Potser el text podria ser més catalanista, però possiblement se'n podria tornar contra nosaltres.

Canal. —Em fa gràcia això de radicalment catalanista. L'únic que demano és una posició d'igualtat i això és de justícia. El català és una llengua que té dificultats de subsistir, davant la difusió del castellà. El castellà és molt més universal, té gran difusió. Els llibres són més barats. El miracle és que no l'hagi aixafat, al català.

Si tenim dues llengües en col·lisió i es planteja una lluita, si una d'elles té uns privilegis sobre l'altra, no diguem pas que adoptem una solució justa en la pràctica!

Es un mal que acceptem d'entrada una desigualtat!

Blancher. —No em preocupa la declaració de principis, que després no es compleixen...

L'Estatut no és una Constitució!

Canal. —Saps quant difícil és modificar l'Estatut?

Blancher. —L'Estatut ha de ser una eina de treball. El que em preocupa és que la Generalitat tingui unes funcions i aquestes es compleixin. A nivells de mitjans de comunicació, de l'ensenyament, s'augmentarà l'extensió del català. És una dicotomia que hi hagi una declaració i el que es fa a la pràctica.

Canal. —Es pot presentar la dicotomia. És molt més fàcil posar un text i fer la política del text, que no pas fer-la diferent. Necessàriament no hi ha d'haver contradicció.

Ballús. —Hi ha moltes maneres de matar mosques.

Com heu pogut veure, el consens fa miracles. I encara que hi ha punts de vista diferents, en la conversa es comprova com en realitat donen tota la seva força a l'Estatut. Davant del Govern de Madrid cal unificar criteris. L'únic important és l'Estatut.

Josep Comas i Josep M.ª Farnés